

ULISA: Uluslararası Çalışmalar Dergisi

Journal of International Studies

Cilt 7, Sayı 1 - Volume 7, Number 1

Vasfiye İrem YALÇIN*

*Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi, Siyasal Bilgiler Fakültesi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Ankara, Türkiye; rem-yalcin@hotmail.com; 0009-0009-3980-6523.

Donald Trump'ın Söylemlerinde Göçmen Karşıtlığı Ve Irkçılık: Popülizm Perspektifinden Eleştirel Söylem Analizi

Amerikan demokrasisi, köklerini Bağımsızlık ve İnsan Hakları Bildirgelerinden alan Amerikan anayasasına dayanmaktadır. 13 koloniyi bir ulus haline getiren bu anayasada, Amerika'yı oluşturan insanların Avrupa'nın ve dünyanın çeşitli yerlerinden gelmeleri sebebiyle "çokluktan birliğe" tabiri kullanılmakta ve çoğulculuğun Amerika'nın temeli olduğu vurgulanmaktadır. Amerika Birleşik Devletleri'nin 45. başkanı Donald Trump, başkanlığı sırasında ABD anayasasındaki bu çokluktan birliğe kavramı ile çelişen pek çok çoğulculuk karşıtı söylemde bulunmuştur. Donald Trump'ın başkanlığının Ocak 2021'de sona ermesiyle birlikte, Amerikan demokrasi tarihinde bıraktığı izlerin bilhassa popülizm ve çoğulculuk ilişkisi açısından değerlendirilmesi gerekliliği ortaya çıkmıştır. Bu çalışma, Donald Trump'ın heterojen bir toplum olan Amerikan halkı hakkındaki ayrıştırıcı söylemlerinden örnekler sunarak, popülizm teorisini 'biz ve onlar' temelinde, eleştirel söylem analizi çerçevesinde incelemeyi hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Donald Trump, Eleştirel Söylem Analizi, Popülizm, Xenofobi, Ötekileştirme.

Anti-Immigration And Racism In Donald Trump's Rhetoric: A Critical Discourse Analysis From The Perspective Of Populism

American democracy is based on the American constitution, rooted in the Declarations of Independence and Human Rights. In this constitution, which made the 13 colonies a nation, the term "from multitude to unity" is used because the people who make up America come from various parts of Europe and the world, and it is emphasized that pluralism is the basis of America. During his presidency, the 45th President of the United States of America, Donald Trump, made many anti-pluralist rhetoric that contradicted this concept of plurality-to-unity in the US constitution. With the end of the presidency of Donald Trump in January 2021, the necessity of evaluating the traces left in the history of American democracy, especially in terms of the relationship between populism and pluralism, has emerged. This study aims to examine the theory of populism on the basis of 'us and them', within the framework of critical discourse analysis, by presenting examples of Donald Trump's discriminatory discourses about the American people, which is a heterogeneous society.

Keywords: Donald Trump, Critical Discourse Analysis, Populism, Xenophobia, Othering.

Araştırma Makalesi | Original Article

Atıf: *Ulisa: Uluslararası Çalışmalar Dergisi*, Cilt 7, Sayı 1 (2023), ss. 1-18.

Citation: *Ulisa: Journal of International Studies*, Vol 7, No 1 (2023), pp. 1-18.

Başvuru 31.05.2023 Received | Kabul 23.06.2023 Accepted

Ulisa: Uluslararası Çalışmalar Dergisi, Uluslararası İlişkiler ve Stratejik Araştırmalar Enstitüsü (ULİSA) tarafından yayınlanmaktadır.
Ulisa: Journal of International Studies is published by the Institute for International Relations and Strategic Research (ULİSA).
E-ISSN:2602-3245 | <https://aybu.edu.tr/yulisa>

Donald Trump'ın Söylemlerinde Göçmen Karşıtlığı Ve Irkçılık: Popülizm Perspektifinden Eleştirel Söylem Analizi

Vasfiye İrem Yalçın

1. Giriş

8 Kasım 2016'da Amerika Birleşik Devletlerindeki Başkanlık seçimini cumhuriyetçilerin adayı Donald Trump kazandı. 2017 yılında Amerikan Başkanlığına seçilen Donald Trump ABD tarihinin en kutuplaştırıcı ve tartışmalı başkanı olmuştur. Donald Trump milyarder sınıfının doğrudan yönetimine dayanan kapitalizm, otoritaryanizm, ve milliyetçiliği temsil eden biri olarak tanımlanabilir. İnsan Hakları İzleme Örgütü 2017 Dünya Raporunda Trump hakkında şunları yazmıştır: "Donald Trump'ın ABD başkanlığı için yürüttüğü başarılı kampanya, bu hoşgörüsüzlük politikasının canlı bir örneğiydi. Bazen açıkça, bazen kod yoluyla ve yön vererek, birçok Amerikalı'nın ekonomik durgunluktan ve giderek çok kültürlü bir toplumdaki duyduğu hoşnutsuzluktan, temel haysiyet ve eşitlik ilkelerini ihlal edecek şekilde bahsetti. Göçmenleri klişeleştirdi, mültecileri kötüledi, Meksika kökenli olduğu için bir yargıca saldırdı, engelli bir gazeteciyle alay etti, birçok cinsel saldırı iddiasını reddetti ve kadınların kendi doğurganlıklarını kontrol etme haklarını geri alma sözü verdi." (Fuchs, 2018). Tüm bu vaat ve söylemlere bakıldığında araştırmalar göstermektedir ki Donald Trump popülizm çerçevesine tam olarak uymaktadır. Bu çalışma Trump'ın adaylığını ilan ettiği andan, başkanlığının sonuna kadar olan süreçte, Trump'ın seçilmiş ırkçı ayrıştırıcı ve göçmen karşıtı söylemlerinin popülizm teorisine uyduğunu kanıtlamayı hedeflemektedir. Bunu kanıtlayabilmek için uygun olan yöntem olarak eleştirel söylem analizi seçilmiştir. Bunu sebebi ise eleştirel söylem analizinin çalışma alanları, ırkçılık ve cinsiyetçiliğin söylemsel yeniden üretimi; gücün meşrulaştırılması; yeniden üretimde siyaset, medya ve eğitimin rolü; onay üretimi; toplumun farklı kesimleri arasındaki egemenliğin ve uluslararası iletişim ve iletişimdeki dengesizliklerin söylemsel olarak yeniden üretilmesidir. (Dijk T. A., 1995).

2. Metod

Eleştirel söylem analizi (genellikle ESÖ ya da İngilizce CDA olarak kısaltılır), söylem analizine yönelik çeşitli yaklaşımlardan oluşan disiplinler arası bir alandır (Jørgensen & Phillips, 2002). Başlangıçta eleştirel söylem analizi, 1970'lerin sonunda dilbilimin bir parçası haline gelmiş olmasına rağmen, ancak 1990'larda ayrı bir araştırma yöntemi olarak değerlendirilmeye başlanmıştır (Şah, 2020). Eleştirel söylem analizinden bahsetmeden önce öncelikle söylem ve söylem analizinin ne anlama geldiğini açıklamakta fayda vardır.

2.1. Söylem

Dil, fikirleri ifade etme, şahıslar arası bildirişim ve etkileşim aracıdır. Dil aynı zamanda bir güç ve kontrol aygıtıdır çünkü kullanımı yoluyla bir eylem gerçekleştirir. Dilin tüm bu amaçlarla kullanımına söylem adı verilir (Ercan ve Danış, 2019). Etimolojik olarak söylem, Latince "discurrere" ve "discursus" kelimelerinden kaynaklanmaktadır. Discurrere acele, trafik anlamına gelir ve discursus dağılma, dağılma, yayılma anlamına gelir. Orta Çağ Latincesinde discursus, "yoğun tartışma"yı, "sohbeti" ve "müzakereyi" temsil eder (Wodak, Disorders of Discourse, 1996). Mecazi anlamda "konu hakkında uzun uzadıya konuşmak", "bir konuda iletişim kurmak" anlamlarına gelmektedir. Söylem, belli normlar, terminoloji ve müzakereden oluşan sistemli dil ile ilgili düzenleri anlatmak amacıyla oluşturulan bir kavram olarak sınıflandırılır (Tonkiss, 2006).

Beşeri bilimlerde “söylem” fikrinin kurucusu olan Michel Foucault, söylemi şu şekilde tanımlar: “Tüm dünyayı ve insanları şekillendiren, sınırları belirli olan ancak bu sınırların sarsılabilir olduğu, düşüncelerden, inançlardan, yargılardan, değerlerden, sembollerden, sözcüklerden, harflerden, kurumlardan, normlardan, geleneklerden ve dilden oluşan birçok hiyerarşik yapı ve güç ilişkisini içinde barındıran büyük bir yapıdır (Elliott, 1996)”. Foucault’cu yaklaşımda söylem, “anlatımların kapsamlı alanı, bir ifadeler topluluğu ve bir ifadeler dizisini anlatan sistemli bir harekettir.” Foucault, söylemin birinci durumda yazma, ikinci durumda okuma ve üçüncü durumda takas olan bir oyundan başka bir şey olmadığını söyler (Foucault, 1987).

Norman Fairclough (1995) ise söylemi en temel anlamıyla yazılı ve sözlü dilin kullanımını olarak tanımlar. 'Söylem' terimi, sosyal pratiklerin semiyotik¹ bileşenlerini ifade eder. Bu nedenle söylem, dili (yazılı ve sözlü ve diğer semiyotiklerle birlikte, örneğin şarkı söylerken müzikle birlikte), sözsüz bildirişimi (jestler, mimikler vb.) ve görsel ifadeleri (örneğin resimler) içerir. Söylem kavramı, göstergebilimin bu çeşitli biçimlerine ilişkin özel bir bakış açısı olarak anlaşılabilir – onları diğer söylemsel olmayanlarla eklemlenmelerinde toplumsal pratiklerin anları olarak görür (Chouliaraki & Fairclough, 1999).

2.2. Söylem Analizi

Söylem analizi, metinleri ve metinlere neden olan iletişim sürecini çözümleme yöntemidir ve birincil amacı metnin daha derinden anlaşılmasını ve anlaşılmasını sağlamaktır (Özer, 2007). Söylem analizi, sosyal psikolojide son zamanlarda yaşanan gelişmelere dayanarak nitel incelemelerde göze çarpan bir inceleme yöntemidir ve kavramların başkalaşımına odaklanan bir teşebbüs şeklinde kabul görmektedir. Bu yöntem, sözlerin hareket yönünün altını çizmek ve dil felsefesindeki “konuşma-eylem teorisi” ile kişilerin dünyayı algılayış biçimlerini şekillendirmek amacıyla gündelik yaşamlarında dili ne şekilde kullandıklarını inceleyen “etno-metodoloji”den faydalanır. Bu yönden “söylem analizi”, “anlam”ın türlerini ve farklılıklarını inceleyen bir hermenötik ve semiyotik şeklinde tanımlanabilir (Foucault, 1987).

“Söylem analizi”, çeşitli sosyal bilim dallarından (edebiyat çalışmaları, sosyoloji, psikoloji, dilbilim, antropoloji gibi) beslenen ve bu çeşitli disiplinlerin hipotetik yaklaşımlarına göre şekillenen bir analiz metodudur. Bu yönüyle “söylem analizi”, bütünleşik tek bir kuram, yöntem ve pratik değildir; aksine, çeşitli disiplinlerde ve değişik inceleme geleneklerinde gerçekleştirilen homojen olmayan bir inceleme ve araştırma metodudur (Tonkiss, 2006).

2.3. Eleştirel Söylem Analizi

Eleştirel Söylem Analizi ya da Çözümlemesinin tarihi, 1980'lerin başlarında ortaya çıkan “Eleştirel Dilbilim” çalışmalarına kadar uzanmaktadır. Halliday'in “Sistemik İşlevsel Dilbilim” yaklaşımından yola çıkarak oluşturulan ESA'nın hedefi; ideoloji ve ideolojik oluşumların dilsel karakteristikler ve oluşumlar içinde ne şekilde ortaya çıktığını incelemektir. East Anglia Group'un ilk çalışmalarının ardından, Kress ve Hodge (1979), Van Dijk (1985), Fairclough (1989) ve Wodak'ın (1989) çalışmaları, ESA'nın temel kuramlarını, ilkelerini ve uygulamalarını açıklama ve geliştirilmesinde etkili olmuştur (Wodak & Meyer, 2009).

Eleştirel söylem analizi çalışmaları, Foucault'nun söylem ve iktidar arasında kurduğu ilişki sayesinde ortaya çıkmıştır (Güngör, 2020). Eleştirel söylem analizi, toplumsal ve kültürel değerler ile farklı konulardaki söylem arasındaki ilişkileri incelemeye olanak sağlayan bir yöntemdir. Toplumsal dünyanın inşasına, toplumsal özelliklerin ve bağların kararlaştırılmasına yardımcı söylemsel uygulamalar aracılığıyla her konuda anlamlı bilgiler üretilebilir. Nitekim bazı ifadeler

¹ Göstergebilim.

ve açıklamalar diğerlerinden daha anlamlı olabilir (Wodak, 1996). Otorite ve güç zaman zaman mutlak problemlerin değişkenlerini belirlemek, bilinen pratikler için normlar koymak, takvimi değiştirmek amacıyla kullanılabilir. Bu bağlamda eleştirel söylem analizi, güçten ne şekilde faydalandığını, stratejilerin ne türlü seçildiğini ve ideolojileri incelemek amacıyla oluşturulan yeni bir araştırma yöntemi seçeneğidir. (Howarth & Griggs, 2016).

ESA, disiplinler arası araştırmanın önemini vurgularken, çeşitli gündem, teorik model ve araştırma metodu ile farklı tutumları içeren disiplinler arası bir inceleme müfredatı şeklinde tanımlanır (Weiss & Wodak, 2003). Tek başına dil birimlerini incelemek yerine; disiplinler arası, çok disiplinli ve çok yönlü bir yaklaşım gerektiren kompleks sosyal vakaların incelenmesidir (Fairclough & Wodak, 1997).

ESA'nın çalışma alanları, ırkçılık ve cinsiyetçiliğin söylemsel yeniden üretimi; gücün meşrulaştırılması, yeniden üretimde siyaset, medya ve eğitimin rolü; onay üretimi; Toplumun farklı kesimleri arasındaki egemenliğin ve uluslararası iletişim ve iletişimdeki dengesizliklerin söylemsel olarak yeniden üretilmesidir. (Dijk T. A., 1995). Antropoloji, sosyoloji, metodoloji, etnoloji, bilişsel ve sosyal psikoloji gibi sosyal gruplar, sosyal yapılar, insan bilişi ve davranışı gibi alanlara ortak ilgi duymaktadır (Bloor ve Bloor, 2007). Bu nedenle ESA, farklı yaklaşımlara, farklı bakış açılara ve farklı teorik temellere dayanan disiplinler arası çalışmalara olanak sağlar.

Van Dijk, 1980'lerden bu yana Eleştirel Söylem Analizi'nin ayrı bir metod ve teori olarak çalışılması için uğraşan en seçkin düşünürlerinden biri olmuştur. Ancak, nihaî araştırmalarında Van Dijk (2009b) "Eleştirel Söylem Analizi" yerine "Eleştirel Söylem Çalışmaları (ESÇ)" ifadesini tercih etmektedir; böylece türlü yaklaşımları içinde bulunduran disiplinler arası bir inceleme alanı olan eleştirel yaklaşımın yalnızca bir söylem analizi metodu olduğu yanlışını ortadan kaldırmayı hedeflemektedir.

Van Dijk'e (2009b) göre söylem, kolayca tanımlanamayan çok boyutlu bir olgudur. Buna göre söylem, dilsel bir nesne, bir davranış, bir sosyal etkileşim biçimi, bir sosyal uygulama, zihinsel bir temsil, etkileşimli bir olay veya etkinlik şeklinde görünür olabilir. Kendi kuramsal ilgi alanı içinde, söylemi iletişimsel bir olay olarak ele alır - jestleri ve mimikleri, görüntüleri ve diğer semiyotik biçimlerin yanı sıra konuşma etkileşimi ve yazılı metinleri kapsar. Van Dijk'e göre toplum, küresel, beşeri ve politik yapıları ve mikro düzeyde yüz yüze etkileşimleri kapsar.

Van Dijk, söylemdeki çatışmanın tarihsel, siyasi ve toplumsal arka planının bağlamına, zıtlıkların, güç bağlarının ve toplulukların çözümüne, "Biz ve Onlar" hakkındaki pozitif ve negatif düşüncelerin tespitine, farz edilen ve sezdirilen bilgilerin açıklığa kavuşturulmasına, kutuplaşmış grupların görüşleri ise kelime seçimi ve sözdizimsel yapının incelenmesi gerektiğine işaret etmektedir (Karaduman, 2017).

Van Dijk'e göre, eleştirel söylem araştırmalarının çoğunda merkezi ifade "güç"tür ve daha ayrıntılı açıklamak gerekirse bu güç "gruplar"ın veya "kurumların toplumsal gücü"dür. Gücü hakimiyet ve denetim kavramlarıyla tanımlayan van Dijk, grupların diğer grupların eylemlerini veya düşüncelerini az çok denetim altına alabiliyorsa, o grupların bir miktar güce sahip olduğunu savunur. Hakim grupların gücü; kurullarla, yasalarla, normlarla, alışkanlıklarla ve dahi genel mutabakatla bütünleşerek Gramsci'nin "hegemonya" kavramının biçimlerini alabilir. Van Dijk'in söylem ve iktidar ilişkisine yönelik çözümlemesinde öncelikle söylemin özel bir biçimine ulaşılmaktadır. Örneğin siyaset, medya, eğitim veya bilim güç kaynaklarıdır. İkincisi, eylem zihnimiz tarafından kontrol edilir. Dolayısıyla, insanların zihinleri etkilenebilirse, ikna ve hileyle yönlendirilmeden bilindiği üzere, kişilerin hareketleri de bilvasita kontrol edilebilir. Son olarak, "söylem-iktidar" düğümünde bu, en nüfuslu söylemi kontrol eden grupların, diğerlerinin düşünce ve hareketlerini bilvasita denetim altına alma ihtimalinin nispeten yüksek olduğu anlamına gelir (Dijk A. T., 2015).

Eleştirel söylem analizinin temel konularından biri gücün kötüye kullanılmasıdır. Bu nedenle medya metinlerinde "güç ve iktidar" söylemlerinin ne şekilde yeni baştan kurulduğu eleştirel söylem araştırmaları için hayati bir başlangıç noktasıdır. Toplumsal adaletsizliklerin

(sınıf, etnisite, cinsiyet, ırk, güç, tahakküm açısından) dilde nasıl yapılandırıldığını ele alan eleştirel söylem analizi, söylem yapılarını veya söylem politikalarını görünür hale getirmeyi ve toplumsal dinamiklerin alt yapısını açıklamayı amaçlar (Karaduman, 2017).

Sonuç olarak, ESA bir teori ve bir analiz yöntemidir; başlangıç noktası toplumsal eşitsizliklerden kaynaklanan sorunlardır. Güç, ideoloji ve tahakküm çatışmaları bu sorunların temelini oluşturmaktadır. ESA araştırmacıları kendilerini "güçlüye karşı" ve "zayıfın yanında" konumlandırarak "taraf" olduklarını açıkça ifade etmektedirler. ESA'da amaç; güçlü kitlelerin ve kurumların zayıf gruplara ve azınlıklara (kadınlar, mülteciler gibi) nasıl hükmettiğini ve egemen ideolojilerin dilbilimsel analizlerle nasıl inşa edildiğini ortaya koyarak bu kalıplaşmış yapıyı ortaya çıkarmak ve değiştirmektir.

3. Teori

3.1. Popülizmin Yükselişi

1850'lerde ortaya çıkan popülizm, ortaya çıkışından bu yana siyaset biliminin en ihtilafli konseptlerinden olmuştur. Bununla birlikte son zamanlarda bu konsept, siyaset bilimi literatüründe eskisine nazaran, kendine daha fazla yer bulmaya başlamıştır. Örneğin popülizm 2017'de Cambridge Dictionary tarafından yılın kelimesi ilan edildi. Bu durum; akademik literatürde direkt olarak popülizm terimini araştıran çalışmalar ve popülist olduğu ileri sürülen olayları inceleyen çalışmalar günden güne artmaktadır (Kıvrak Köroğlu, 2020).

Popülizm kavramına dikkat çekmek için sağlam pratik nedenler de bulunmaktadır: artan kutuplaşma, büyüyen elit karşıtı duygu, sahte ve tek tip üreten partizan medyanın artması gibi. Günümüz koşullarına sahip bir dünyada popülizm yakın zamanda ortadan kalkmayacak gibi görünmektedir. Donald Trump, Narendra Modi ve Marine Le Pen dönemi eninde sonunda sona erecek olsa da; yeni Trump'lar, yeni Modiler, yeni Le Pen'ler onların gölgesinde doğacaktır. Dahası, popülizmin mirasının kolay kolay ölmemesi beklenmektedir: popülist bir aktör siyasi arka plandan kaybolursa da, uzun vadede önemli kültürel ve kurumsal sonuçları olacaktır, örneğin Trump sonrası Cumhuriyetçi parti kesinlikle bu sonuçlarla mücadele etmek zorunda kalacaktır. Bu nedenle kavramı anlamak bugün hayati önem taşımaktadır (Moffitt, 2020).

Kelimenin kaynağının incelenmesi, kavramın ilk analizi açısından önemli bir başlangıç noktasıdır. Popülizm kavramının kökeni Latince "populus" kelimesine dayanmaktadır. Başka bir deyişle, konsept doğrudan doğruya "insanları" veya "halkı" ifade eder. Popülizm kavramsal olarak; ingilizce "halk" kelimesinin "halkçılık" kavramına dönüşmesiyle ortaya çıkmıştır (Canovan, 1981).

Tarihsel olarak incelendiğinde; Popülizm 19. yüzyıl sonları Çarlık Rusya yönetimine karşı halkın değerlerini yücelten "Narodnik Hareketi"nden kaynaklandığı düşünülmektedir. Narod kelimesi Rusça'da halk/millet anlamına gelmektedir. Narodniks hareketinin (narodniks) adını aldığı yer burasıdır. Bu hareketin ana ilkesi "Halka Doğru Gitmek" idi. 1800'lerin sonlarında Rus aydınlarından oluşan bir grup, Çarlık Rusya'sında yönetime karşı halkın değerlerini öne çıkarmaya başlamıştır. İlk olarak kentlerde, bilhassa üniversitelilerin bulunduğu ortamlarda gelişen bu düşünce hareketi, Çarlığın seçkin değerlerine karşı Rusya'da halk egemenliğine dayalı bir hükümet kurmaya çalışarak köylülere ve kırlara yayılmaya çalıştı. Hareket kısa sürede şiddete başvurarak meşruiyetini yitirmiş olsa da, Bolşevik hareketine ile Rus ihtilaline esin olarak zemin hazırlamıştır (Kıvrak Köroğlu, 2020). Devamında, 1929 ekonomik krizinin Latin Amerika'da sebep olduğu iktisadî küçülmenin etkileri sebebiyle, 1930'lu yıllarda iktisat stratejilerine refakat eden başka bir popülizm mevcesini izledi (Panizza, 2005). Nihayetinde, 20. yüzyılın son on yılından sonra bilhassa Batı Avrupa'da yükseliş dalgası yaşanmıştır. Avrupa bütünleşmesine muhalefet Avrupa kuşkuçuluğu, fazlalaşan göçe karşı yerelcilik ve çok kültürlülük gibi kavramlarla özellikle

Batı Avrupa'da sağ kanat partilerin desteğini artıran bir başka popülist dalgayla yüz yüze gelinmiştir. Aynı dönemde Sovyet sonrası zamanın liberal tutumlarına bir reaksiyon olarak Doğu Avrupa'da itibar kazandığından bahsetmek ihtimal dahilindedir (Kıvrak Köroğlu, 2020).

Bugün popülizmin ortaya çıktığı tarihsel koşullardan çok uzakta olduğumuzu söylemek mümkündür zira bütün dünyada popülizmin doğduğu döneme göre demokratik -ya da demokrat olduğunu iddia eden- yönetimler ve hareketler artmıştır. Kamu yönetimi ve katılım kavramlarına, başta demokrasi söylemi olmak üzere bütün politik davranışlar tarafından eşine rastlanılmamış bir ihtimam gösterilmektedir. Bu durum, popülist hareketleri, bilhassa da popülist söylemi, demokrasiyle yönetilen memleketlerde politikanın bölünmez bir kısmı haline getirmiştir. Popülizm teorisini Canovan; popülizmin katî iktisadî ve toplumsal sorunlara müteakip oluştuğunu onaylarken; popülizmi, "halk egemenliği" ve "çoğunluk yönetimi" ilkelerinin düşünsel yankıları şeklinde tanımlayarak, bu iki ilkenin beraberliğinin altını çizer (Kıvrak Köroğlu, 2020). Aynı zamanda çağımızın en önemli popülizm teorisyenlerinden olan Mudde ve Kaltwasser, popülizmin liberal demokratik bir çerçevede belirli noktalarda konumlanarak günümüzde neredeyse tüm dünyada tartışıldığının altını çizmektedir (Mudde & Kaltwasser, 2019). Bilvasita, popülizmin yakın gelecekte siyaset biliminin ana konularından biri olacağı varsayılabilir. Popülizm, birden fazla ülkede, birden fazla bölgede pek çok farklı kontekste incelenmektedir. Dolayısıyla, popülizm üzerine çalışan kimler açısından "popülizmler çağı" olarak adlandırılabilir bir dönemden geçtiğimiz söylenebilir (Krastev, The Age of Populism: Reflections, 2011).

3.2. Popülizm Nedir?

Popülizmin tek ve kapsayıcı bir tanımını vermek çok zordur. Popülizm üzerine yapılan hemen hemen tüm araştırmalar, popülizmin net bir tanımını bulmanın zorluğunu vurgulayarak başlar. Öyle ki popülizmin ne olduğu konusunda görüş birliği yoktur (Uslu, 2021). Bunu takiben; her inceleme, popülizmi yakın olduğu yaklaşım ışığında tanımlamaya çalışmakta, incelendiği zaman ve doğduğu bölgenin politik konstrüksiyonu bağlamında yeni bir tutum oluşturmaktadır. Cambridge sözlüğüne göre popülizm, 'sıradan insanlara istediklerini vererek onların desteğini almayı amaçlayan siyasi fikirler ve faaliyetlerdir' (Cambridge Dictionary, 2022). Bu yüzeysel tanıma rağmen, popülizmin birçok farklı ifadesi vardır.

Dünyadaki (ABD, Rusya ve Üçüncü Dünya Ülkeleri) birçok popülizmi inceleyen Peter Worsley, Amerikalı sosyolog Edward Shils'in popülizm tanımlamasının kusursuz bir tanım olarak görülebileceğinin altını çizmektedir. Shils'in tanımlamasında göze çarpan iki norm, halk egemenliği ve yönetenler ile halk arasında -araçlar olmadan- dolaysız temas olması popülizmin dayanacağı ana ilkelerdir. Worsley ayrıca popülizmin yalnızca mutlak bir düşünce sistemi veya organizasyon şekli değil, daha genel olarak siyasi kültürle alakalı olduğunun altını çizer. Sözelimi, popülist sendrom, herhangi bir siyasetin ya da özel olarak herhangi bir zümrenin yönetiminde ya da bağlamında görünür olmasındansa, daha genel bakıldığında siyasetle ilişkilidir (Peter Worsley, 1969).

Popülizm analizine söylemsel bir yaklaşım öneren Ernesto Laclau, popülizmi siyasetin kendisiyle eşdeğer varsaymakta, bütün politik eylemlerin az ya da çok popülist olacağını savunmaktadır. Laclau, popülizm teorisini, genellikle belirli bir söylemde ele alınan siyasi tema ve nokta üzerinde yoğunlaştırır (Laclau, 1977). Popülizm kavramının geniş kullanımına karşın Laclau, benzer bir temel olarak hepsinde ortak paydanın ve referansın 'halk' olduğunu belirtir (Laclau, Politics and Ideology in Marxist Theory, 1977). Popülist söylemin ana göstergesi "halk"tır. Yalnız halka vurgu yapan bütün söylemlerin popülist olduğu manasına gelmez, zira popülist bir söylem de toplumsal alanı "halk" ve "güç bloğu" olarak bölümlendirir. Diğer bir deyişle, popülizm, "halkın iktidar bloğuna veya güç ideolojisine karşı bir konumunu" ifade eder.

Cas Mudde ve Cristobal R. Kaltwasser, popülizm üzerine birikmiş literatürü inceleyerek popülizmin muhtelif tutumlar çerçevesinde anlamlandırıldığını tensip etseler de; birikmiş olan literatür ve incelemeler arasında popülizmi bir söylem, bir ideoloji ya da bir dünya görüşü olarak tanımlayan ve "entelektüel bir yaklaşım" bazında tanımlayanların giderek arttığını belirtmektedirler. Bu yaklaşımla ele alındığında popülizmin temel özellikleri ve unsurları üzerinde daha kolay fikir birliğine varılacağı belirtilmektedir. Bu bağlamda; Popülizm, toplumu nihai olarak iki türde ve karşıt gruba, 'saf insanlar'a karşı 'yozlaşmış elitler'e bölünmüş olarak gören ve siyasetin halkın "volonté générale"sinin (genel iradesinin) bir tezahürü olması gerektiğini savunan ince-merkezli bir ideolojidir (Mudde & Kaltwasser, 2017).

Popülizmin "ince merkezli bir ideoloji" olarak tanımlanması, popülizmin diğer ideolojilerle bir araya gelerek görünür olması anlamına gelir. Bu nedenle popülizm, gerçek dünyada oldukça farklı ve bazen birbiriyle çelişen ideolojilerle ortaya çıkmakta ve birçok farklı biçim alabilmektedir (Mudde & Kaltwasser, 2017). Diğer bir deyişle popülizm, çağdaş toplumların ürettiği problemlerle geniş ve detaylı cevaplar sunan yalın bir ideoloji olarak değil, eklektik bir ideoloji olarak diğer ideolojilerle birlikte kendini göstermektedir. Kesin olmak gerekirse, popülizm yalnız başına mevcut olmaktansa başka konseptler ya da ideolojilerle görünür olur ve varlığını sürdürür. Dolayısıyla hem sağ hem de sol politikalar ve düşünce yapıları popülist elementler gösterebilmektedir. Popülizmin sosyo-ekonomik ve sosyo-politik kontekste bağlı olarak farklı zaman ve mekânlarda çeşitli biçim ve eksenlerde kendini göstermesi olasıdır.

Mudde ve Kaltwasser, geliştirdikleri popülizm tarifinin yalnızca kapsadıklarıyla değil, esas olarak dışladıklarıyla, sözcüğü zıt karakterleriyle anlanacağını vurgularlar ve popülizmin direkt karşıtlarının elitizm ve çoğulculuk olduğunu belirtirler (Mudde & Kaltwasser, 2017). İbraz edilen popülizm tanımı ve belirtilen karakterleri veya kontrast özellikleri, popülizm için üç temel kavramı önemli kılmaktadır: "halk", "seçkinler" ve "genel irade".

Müller (2016) de popülizmin etraflı bir kuramının olmadığını ve "popülizmin yazılı bir doktrin değil, belli bir iç mantığa sahip açık iddialar bütünü olduğunu" belirterek; Mudde ve Kaltwasser gibi o da popülizmin iki ana özelliğini elitizm ve plüralizm karşıtlığı şeklinde göstermektedir. Müller, popülizmin siyaseti, ahlaki açıdan saf ve bütünleşmiş insanlar ve ahlaki açıdan düşük durumdaki yozlaşmış seçkinler arasındaki bir ayrım aracılığıyla ele aldığını belirtir. Elitlere karşı olmak, popülist olmak için zorunlu fakat kâfi olmayan bir hususiyettir (Müller, 2016). Popülistler elit aleyhtarı olmanın yanında daima plüralizm karşıtıdır. Popülistler, kendilerinden başka herkesin ahlaksız olduğunu ve gerçek insanlara ait olmadığını ileri sürerler. Dürüst ve nezih sıfatlarıyla anlamlandırdıkları halkla her zaman bütünleşirler ve karşıtlarını "halk düşmanı" olarak tanımlarlar. Böyle bir siyaset, özünde bir kimlik siyaseti biçimidir ve halkı homojen ve yekpare bir yapı olarak kabul eder.

3.3. Popülizmin Temel Unsurları

3.3.1. Halk

Popülizmin merkezinde "insan" kavramı yer alır. Ancak "insan" kavramının kendisi zor hatta muğlak bir konsepttir. Değişik deneyimler ve yaklaşımlarla ele alınan ilerici ilgiye rağmen, kamu konseptinin özellikleri büyük oranda açıklığa kavuşturulamamıştır. Modern siyasi söylemdeki ehemmiyetine rağmen, siyaset kuramcıları tarafından yeterince incelenmemiştir. Bu nedenle farklı popülistler için farklı anlamlara gelebilir (Canovan, 1981). Laclau'nun ifadesiyle halkın bu kadar "boş gösterenler" olması popülizmi bu kadar güçlü kılmakta ve aynı zamanda halkın inşa edileceğine işaret etmektedir (Laclau, 2015).

"Halk" kavramı günlük dilde kullanıldığında üç farklı anlama karşılık gelebilir: ulus olarak halk, seçkinler dışında kalan sıradan insanlar olarak halk ve herkes olarak halk (Canovan, 1981). Müller (2016) ayrıca "halk" kelimesinin Antik Yunan ve Roma İmparatorluklarından bu yana en az üç farklı anlamda kullanıldığını belirtir. İlki, herkes olarak halk (siyasetin tüm elemanları);

ikincisi, "alışılmış insanlar" (dışlanmış, ezilen veya unutulmuş) olarak insanlar; üçüncüsü, açıkça bir bütün olarak ulusun kültürel anlamında insanlardır. Bu bağlamda "insan" kavramı doğal olarak esnektir ve farklı anlamlarda kullanılabilir. Esnek yapısı da her kullanımda bir konstrüksiyon kapsamaktadır.

Taggart, popülizmin "halk" kavramının bu kadar çok kullanmasının "halk" kavramının çağrışımıyla ilgili olduğunu belirtir. Halk konsepti, çoğunluğu ifade eder; bu nedenle halkın desteğini almak yasallığın ana dayanağını oluşturur. Yalnız bu kalabalık ve çokluk çoğulcu değil, yekpare ve homojendir. Bir bütün olarak resmedilen halk, temel fikir ayrılıkları olmayan, işbirliği içinde olan bir mevcudiyet olarak ele alınır. Popülistler, homojen ve çoğunluk nüfusla bütünleşme iddiasındadır. Başka bir deyişle, insanlarla özdeşleşerek bütünleşik bir "biz" kimliği oluşturduğu ve dışarıdakilerin "biz" olmadığı iddiasıdır (Taggart, 2000). Popülizmin tek, homojen ve birleşik popüler fikri sadece bir kurgu değil, aynı zamanda "riskli" bir tutumdur. Habermas'ın işaret ettiği şekilde, insanlar yalnızca cemi biçimde varlıklarını sürdürebilir. Halkı biricinsten gören tutum, bu "homojen konstrüksiyonun" haricindekilere yönelik baskıcı tutumları kaçınılmaz hale getirmektedir(Orhan, 2020).

Temelde popülistler kim olduklarını, kim olmadıkları aracılığıyla tanımlar. Popülistlerin halkı birbirine zıt kutuplara ayırması ve bu kutuplardan herhangi birinin kınanması da kimlik oluşturma çabalarının önemli bir parçasıdır (Taggart, 2000). Bu durumda, "öteki" addedilen sosyal grup bağlama göre değişir. Fark yaratan, bu "öteki"nin varlığıdır, zira "öteki"nin varlığı sebebiyle özünde muğlak ve oldukça ayrıncısten olan "halk"a bir kimlik temin edilebilmekte, bu şekilde insanlar arasında işbirliği ile pekiştirme sağlanabilmektedir. Üstelik popülizmde öteki olarak adlandırılan bu grup halktan dışlanmakta ve halka dâhil edilmemektedir. Halkı yüceltmenin ve elitlerin kritiğini yapmanın yanı sıra popülistler, bazı insanların gerçek insanlar olduğunu iddia ederler. Bununla beraber, gerçek kişilerle yalnızca kendilerinin birleştiğini ya da yalnızca bu kişileri temsil ettiklerini iddia ederler (Müller, 2016). Her durumda, halktan olmayanların temsil edilmeleri gerekmez ve aslında herhangi bir hakları yoktur.

3.3.2. Seçkinler

Popülizmin ayırt edici özelliği, toplumu iki homojen ve düşman gruba ayırmasıdır: "gerçek insanlar" ve "yozlaşmış seçkinler". Buna göre siyasetin özünde halkın genel iradesinin bir ifadesi olduğu ve toplumsal başkalaşımın seçkinler içindeki köklü değişimle gerçekleşebileceği iddia edilmektedir (Krastev, 2007). Yalnız bu durum elitleri kim oluşturduğu hakkında çok az bilgi vermektedir. "Halkın" muhalifi olan "elitler" ile ilgili bilimsel bağlamda teorik bir sınır ya da maddi bir kriter tanımlanmamıştır. Bu sebeple popülizmin ikinci elemanı olan ya da kendisini siyasi muhalefeti üzerinden tanımlayan "seçkinler" ayrı ve maddi bir topluluk olmayıp değişken olabilmektedir. Elitlerin kimliklendirilmesi daha çok gerçek insanların popülist siyaset tarafından nasıl tanımlandığıyla ilgilidir.

Popülist söylemde bir alt sınıf olarak "elitler" deneysel şekilde kesin bir ayırım değil, ampirik gerçeklik ile sembolik yapının bir karışımıdır. "Elit" terimi, popülistler tarafından seferber edilen veya seferber edilecek ve oy aldıkları veya aldıkları "gerçek insanlar" dışındaki grup anlamına gelir; elitlerin ve halkın bileşimi, sosyo-politik bağlama ve ilgili gruplar ve sınıflar arasındaki güçle ilişkili olarak değişkendir (Rodriguez-Garavito ve Gomez, 2018). Örneğin, seçkinler muhalefet durumundaki popülist bir aktör ve iktidar konumundaki popülist bir aktör için farklılık gösterebilir ya da soldaki bir popülist ve sağdaki bir popülist için elit tanımlaması farklılık gösterebilir.

Aslında popülist siyasetin güncel pratiklerinde seçkinler kategorisinin sembolik bir yapı olduğunu çoğu zaman gözlemlemek olasıdır. Popülistler genellikle varyetli ve baskın ile dezavantajlı grupları elit kategorisi içinde harmanlar. Bu demli bir karma, hem deneysel olarak manasız hem de simgesel ve siyasal olarak güçlüdür. Amerika ve Avrupa'daki göçmenler ya da Macaristan'daki Çingeneler ve Hindistan'daki Müslümanlar, daha düşük sosyal mevkilerinin

tersine "ayrıcalıklı" olarak görülmektedirler. Popülistler bu toplulukları "gerçek insanların" - gerçek beyaz Amerikalılar, gerçek Hıristiyan Macarlar, gerçek Hindu Hintliler - faydalarını suistimal ediyor olarak varsaymaktadırlar (Rodriguez-Garavito & Gomez, 2018). Bir diğer nokta ise; Yabancı düşmanı popülistler, özellikle Avrupa'da, "insanları" etnik olarak tanımlar ve genellikle "yabancıları" (göçmenleri) dışlar.

Buradan çıkan mantıksal sonuç, elitlerin başka bir ırksal topluluk üzerinden de tanımlanması gerektiğidir; Popülistler elitleri bir başka ırkın bileşeni olarak değil, göçmenlerin çıkarlarını gerçek insanların (yerli halk) çıkarlarından daha fazla savunanlar şeklinde sunar (Mudde & Kaltwasser, 2017). Bu çerçevede, koşul bakımından üstün olan zengin ve baskın siyasi ve profesyonel gruplar, popülist söylemde çoğu zaman elit muamelesi görse veya elitizm karşıtlığının hedefi olsalar da; seçkinlerin popülist söylemdeki şekli ve yeri, onları sosyoekonomik ve sosyo-politik durumlarına indirgeyerek ifade etmez ve noksansız bağlamsal bir durumdur; konum, dönem gibi birçok faktöre dayanarak değişir. Popülizmde mühim olan, halk aleyhtarı elitlerin simgesel bir yapı içinde yer almalarıdır. Elitlerin deneysel tepkisi tamamen bağlama bağlıdır ve olgusal olarak hayali bir yapıdır.

3.3.3. Genel İrade

Popülizmin temel özellikleri anti-seçkinlik ve anti-çoğulculuktur. Sonuç olarak, popülistler elit aleyhtarı olmanın yanı sıra daima plüralizm aleyhtarıdır. Popülistlerin plüralizm karşıtı olmaları, hem halkın bütüncül ayrıca bircinsten bir şekilde incelenmesi hem de buna bağlı halkın çoğul bir biçimde temsil görmesi manasındadır. Popülistler, gerçek insanların yalnızca kendileri tarafından temsil ettiğini savunmakta ve bu duruma inanmaktadır (Müller, 2016). Buna göre popülistler, çoğu kez, halkın bildiği, arzuladığı bir tek paydaş iyi olduğunu ve bir siyasi aktör olarak bu iyiyi açıkça yerine getireceklerini iddia ederler. Başka bir deyişle; popülistler, "halkı" tek anlamlı varsayarlar ve politikacılara iktidara geldiklerinde ne yapmaları gerektiğini açıklayan şartlı bir yetki verirler (Müller, 2016). Bu bağlamda Mudde ve Kaltwasser, aralarındaki bariz farka rağmen popülist aktörlerin genel olarak 'Rousseauist' olduğunu belirtmektedir. Pek çok popülist, genel irade kavramını kullanarak Rousseau'nun temsili hükümet eleştirisini paylaşmaktadır. Popülizmin esasen siyaseti halkın genel iradesinin (volonté générale) bir anlatımı olarak ele aldığı iddia edilmektedir (Mudde & Kaltwasser, 2017). Bu, popülistlere temsile karşı ve "doğrudan demokrasi"den yana bir konum verir. Fakat umumî kanının tersine; Popülistler genel olarak temsili demokrasiye karşı değildir, yalnızca belirli bir temsil biçimini benimseyip ve onaylarlar. Popülistler için hayatî olan, halkın tek gerçek temsilcisi olarak iktidar olmalarıdır; aksi takdirde temsili siyaset bir problem değildir.

Popülist siyaset uygulamalarında da genel iradenin izleri sıklıkla görülür. Popülistler kendilerini ve destekçilerini toplum olarak görürler. Kendini özdeşleştirdiği halkın tek meşru temsilcisi olarak gören popülist aktörler, sürekli olarak halkın iradesine seslenirler. Seçimlerde mağlup olup muhalefet pozisyonunda olduklarında bile karşı çıktıkları sistem ve elitlerin halkın iradesine engel olduğunu iddia etmektedirler. Tüm bunlar, halkın popülist temsilini Rousseau'nun genel iradesiyle bir tutmaz.

Popülistler, halk iradesinin demokratik temsilini savunur gibi görünseler de; esasen "gerçek insanların" göstermelik bir temsiline dayanırlar. Halkın iradesi, "hakiki kişiler" in kimliği aracılığıyla tahmin edilmektedir. Yalnızca halkın genel iradesinin temeli olan halkın bütünü sürekli değişen ve bu sebeple hiçbir zaman anlaşılamayan ve özünde temsil edilemeyen bir olgudur. Yani tek ve tutarlı bir "halk iradesi" nin hayal olduğunu söylemek mümkündür. Bu çerçevede popülist siyasette genel iradeden, daha doğrusu "gerçek kimlik"ten çok "halkın ruhu" ya da "özü" belirleyicidir. Müller'in (2016) belirttiği gibi, "popülistler iradeyi temsil etme iddiasından yola çıkarak aslında sembolik bir özü temsil etme iddiasında bulunurlar" Popülist aktörlerin devamlı halk oylaması gibi doğrudan demokrasi aygıtlarına başvurması, halkın iradesiyle kendilerini meşrulatırma çabalarındandır. Onlar için referandum "gerçek insanların"

çıkarları için planladıkları şeyi onaylamak ve pekiştirmek anlamına gelir. Rousseau'nun genel iradesinin bir aracı olarak yurttaşların kanunları hem yapma hem de uygulama yetkisine sahip olduğu referandum, popülistlerin referandumu ile tam olarak aynı olmasa da; kesişme noktaları da vardır.

3.4. Donald Trump ve Bir İdeoloji Olarak Sağ Popülizm

Inglehart ve Norris, Amerika Birleşik Devletleri'nde popülizmin yükselişini Batı toplumlarındaki kültürel tepkiye dayanarak açıklamaktadır. Onlara göre popülizm sadece ekonomik nedenlerle doğmaz, aynı zamanda insanlar ilerici toplumsal değişime tepki gösterir. Batı toplumlarının karma ve kültürel olarak çeşitli bir yönde ilerlemesi ile çevre koruma, insan hakları ve cinsiyet eşitliği gibi hususlar ön plana çıkmaktayken; yetersiz eğitilmiş, orta yaşlı ve yaşlı beyaz, dindar ve erkek nüfus arasında bu tür ilerici değerlere ve siyasalara karşı kendilerini tehdit altında hisseden büyük ve kızgın bir reaksiyon oluştu. Batı'da, nüfusun kültürel anlamda baskın olan kesimleri, ayrıcalıklarının ve statülerinin aşınmasına karşı popülizme yönelmeye başladı (Inglehart & Norris, 2016). Refah devletinin çöküşü ve ardından komünizmin başarısızlığı karşısında popülizm, kimlik siyasetini kullanarak siyasi arenadaki eksikliği tamamlamak için büyük adımlar attı. Gerçekten de günümüzün popülist dalgası, "post-liberal ve post-sosyalist" bir ortamda kapsamlı ve köklü sorunların belirtisidir. Böylelikle siyasetteki kadim sağ-sol çatallanması, popülistler ve kozmopolit-liberaller şeklinde bir kültürel ayrıma dönüştü. Bu arka plana karşı, ekonomik egemenliğin yitirilmesinin telafisi kültürel hâkimiyet kapsamında aranmakta ve popülist siyaset, etnik ya da kültürel kimlikler üzerinden ayrıştırıcı ve ataerkil bir yolla kendisine rahatlıkla yer bulabilmektedir.

Mudde'nin popülizmi ince çekirdek bir ideoloji olarak açıklamasından hareketle, aynı tanımı Trump'ın ekonomik ve siyasi ajandası için kullanmak mümkündür. Trump'ın popülizmi, merkezinde belirli bir teorik çekirdeğe sahip değil ve milliyetçilik, ırkçılık, yalnızlık, korumacılık ve neo-merkantilizmin bir bileşimi gibi görünmektedir. Bu nedenle, Trumpçı "popülizm yalnızca bukalemun benzeri değil, bununla beraber, her hâle ve isteğe göre şekillendirilebilen elâstik bir düşünce yapısıdır." (Jakupiec, 2018). Bunun için, başından beri kavramsal belirsizliği olan Trumpizm, Taggart'ın analojisine uygun olarak bukalemun benzeri özellikler göstermiştir. Aşağıda inceleneceği gibi, Trumpizm, kendisine rehberlik eden belirli bir değerler dizisinin veya felsefenin olmadığı bir ortamda, çok sayıda ve bazen çelişkili ideolojik yönelimlerle ilişkilendirilen bir kavram haline geldi (Jakupiec, 2018). Trump'ın popülizmi, Soğuk Savaş sonrası neo-liberalizmle yarışan yeni bir doktrin olarak doğdu. Neoliberalizmin sunduğu sözlerin başarısız olmasıyla birlikte siyasi olarak mevcut intizam irdelenmeye başlandı (Jakupiec, 2018). Jakupiec'e göre kapitalizm ve sosyalizm çekişmesinin yerini günümüzde farklı bir ideolojik kavga almıştır ve bu kavga "popülist ve anti-neoliberal kapitalist ideoloji ile neoliberal kapitalist ideoloji" arasındadır. Evvelî popülizmler gibi Trumpizm de Amerikan demokrasisinin bir bileşenydi ne var ki liberal demokrasiyle de sıkıntılı bir ilişkisi vardı. "...popülizm temelde demokratik olmayan liberalizme illiberal demokratik bir tepkidir" (Mudde & Kaltwasser, 2017) saptamasından hareketle, Trump popülizminin de liberal demokrasinin demokratik olmayan yönleri hakkında keyifsiz sorular sorduğu ve halkın çoğunluğunun desteklediği illiberal cevaplar aradığı savunulabilir.

Popülizme yadsılı bir gözle bakan Inglehart ve Norris (2016), günümüzün yeni popülist dalgasını "çokkültürlülüğe karşı tek kültürlülük, uluslararası işbirliği ve kalkınma yardımlarına karşı ulusal çıkar, insanların, fikirlerin, ilerici ve liberal toplumsal değerlere karşı emek ve sermaye ve gelenekçiliği savunurlar ve bunu "savunma olgusu" olarak tanımlarlar ve Trump'ın retoriğine bağlarlar. Onlara göre "Trumpizm, ırksal öfke, çokkültürcülük karşıtlığı, milliyetçi yalnızlık, geçmişe nostalgik nostalji, kadın düşmanlığı ve cinsiyetçilik, güçlü tek adam yönetimi, saldırgan bir siyasi tarz ve İslam karşıtlığıdır" (Inglehart & Norris, 2016). İdeolojik olarak cılız, elâstik ve paradoksal olmasıyla birlikte, seçkin ve intizam karşıtı söylemi, halka yönelik sade ve dolambaçsız dili, idealize edilmiş, homojen ve dışlayıcı halk tanımı, halkın iradesinin önceliği ve

onu temsil eden retorik, meseleleri aşırı basitleştirme, komplocu bakış açısı, akademik uzmanlık ve entelektüelleri küçümseme ve çoğulculuğa karşı duruşu Trumpizm'in öne çıkan diğer popülist özellikleri arasında yer almaktadır (Jakupc, 2018).

Trump'ın popülizminin en önemli bileşeni çoğulculuk, politik doğruluk ve çok kültürlülük karşıtıydı. Trump, plüralizme karşı çıkarak beyaz Amerika'nın geniş desteğini kazanmak amacıyla sık sık "bağnazlığı, ırkçılığı, göçmen karşıtlığını, kadın düşmanlığını, İslamofobiyi ve yabancı düşmanlığını" kullandı (Kellner, 2016). Bu anlamda, Trumpizmin popüler tanımı oldukça ayrıştırıcıdır. Trump'ın "Önce Amerika" söylemi, beyaz ABD'nin tehdit altında olduğunu, Amerikan ulusal değerlerinin küreselci bir saldırıya uğradığını ve güçlü bir liderin buna karşı durması gerektiğini savundu. Washington'un iki partili sistemine hakim olan siyasi seçkinlerin beraberinde; göçmenler, Kızılderililer, kadınlar, Müslümanlar, siyahlar ve eşcinseller, "vatanseverliklerini kaybeden zararlı elementler" olarak beyaz ABD'ye yönelik temel tehditlerdi. Taggart'ın deyişiyle "vatan"a karşı bir tuzak kurmuşlardı. Demografik, politik ve kültürel olarak beyaz Amerika'nın bu "zarar verenlere" karşı himaye edilmesi gerekiyordu. Örneğin, Trump'ın gözünde Meksikalı göçmenler uyuşturucu bağımlısı "tecavüzcüler" iken (Trump, 2015), Müslümanlar potansiyel "teröristler"di. (New York Times, 2017). Ayrıca Amerikalıların ücretsiz olarak ödediği vergilerle kendilerine sunulan kamu hizmetlerinden de yararlanmışlardır (Parmar, 2017). Trump, özellikle göçmen karşıtı duruşuyla, nüfusu göçmenler karşısında eriyen ve kültürel soykırıma tabi tutulduklarını iddia ettikleri (Avrupa kökenli) beyaz Amerika'nın çıkarlarını gerçekten savunacak bir insandı (Öznos, 2015). Çoğulculuğa, politik doğruluğa ve çok kültürlülüğe muhalefeti, Trump'ın onlar nezdindeki güvenilirliğini ve prestijini de güçlendirdi. Gittikçe daha renkli ve karanlık bir hal alan liberal, çok kültürlü ABD fikrine karşı ülkelerinin kaybedilmesi ve istikballerinin karartılması endişesiyle davranan bu aşırı sağcı grupların aradıkları kurtarıcı popülist Trump oldu. Trump'ın "The American Dream Is Dead" ve "Make America Great Again" gibi nostaljik replikleri bu kurtarıcı imajını güçlendirdi (Washington Post, 2015). Trump'ın bu sloganları, "efsanevi bir" altın geçmişe "nostaljik bir çağrı" idi (Inglehart & Norris, 2016). Kısacası, Trump etrafında endişeli ve öfkeli bir popülist aşırı sağ koalisyonu toplanmıştı. Bu ölçüde başkanlık seçimleri de 'Demokratlar ve Cumhuriyetçiler' arasında değil, 'kurulu düzenin küreselci/liberal/kozmopolit elitleri ile milliyetçi/yerelci popülist kanat arasında' bir mücadele olarak da ilerledi (Nash, 2017). Dolayısıyla Trumpizm, dışlayıcı halk tanımı ve çoğulculuğa karşı duruşuyla sağcı popülizme daha yakındır.

Bu söylemlerle Trump için hayatî olan, suskun çoğunluğun istekleri ile kurulu intizamın kabullenebilecekleri arasındaki ayrıklığı göstermekti. Trump yandaşları, tüm yasadışı göçmenlerin sınır dışı edilebileceğine veya Meksika hükümetinin duvarın parasını ödemeye razı olacağına inanmazken, "biz" (halk) ve "onlar" (öteki) arasındaki ayrımın bu şekilde olduğuna da inançları netleşti (Judis, 2016).

4. Analiz

Trump'ın siyasi ideolojisini ve ırkçı ve ayrıştırıcı görüşlerini daha iyi anlamak için bu bölümde, eleştirel söylem analizinin Van Dijk'e ait modeli kısaca açıklanacaktır. Sonrasında Trump'ın ABD başkan adaylığını açıkladığı tarihten başkanlığının sonuna kadar olan süreçteki söylem, röportaj ve konuşmalarından seçilmiş 3 yazılı ve sözlü ayrıştırıcı metin açıklanan modele göre analiz edilecektir.

4.1. Eleştirel Söylem Analizinde Van Dijk Modeli

Van Dijk'e göre eleştirel söylem analizinde, ya da çözümlemesinde, 2 ana bölüm vardır; makro yapı analizi ve mikro yapı analizi. Yine, makro yapı da kendi içinde ikiye ayrılır; tematik ve şematik analiz. Tematik analiz; yer, zaman gibi eksik bilgileri, genellemeleri ve söylemin ne şekilde oluşturulduğunu inceler. Şematik analizde ardalın bilgisi, bağlamsal bilgi ve tarihler incelenmektedir.

Mikro yapı analizlerinde yazılı ya da sözlü söylemler öncelikle sentaktik incelemeye tabi tutulurlar. Bu aşamada kullanılan kelimelerin hani sırayla dizildikleri, aktif ya da pasif özelliklerinin incelenmesi gibi dil bilgisi incelemeleri yapılır. Daha sonrasında söylem, bölgesel uyum açısından analiz edilir. Bu analiz birbirini takip eden cümlelerin anlamsal ve dilbilgisel uyumlarını inceler, nedensellik ve işlevsellik bağları arar. Sözcük seçimleri ve retorik olarak incelemeye eleştirel söylem analizi tamamlanır. (Van Dijk, 1988) Daha kolay anlaşılabilmesi için aşağıdaki şema kullanılabilir;

A. Makro yapı

1) Tematik yapı

a. Söylem (Yazılı ya da sözlü analiz edilecek metin)

b. Anahtar kavramlar (Analiz edilecek söylemi ayıtlamak için seçilen sözcükler)

2) Şematik yapı

a. Ardalan bilgisi (Söyleme sebep olan toplumsal ve sosyal pratikler)

b. Bağlam bilgisi (Söyleme sebep olan arka plandaki olay ve durumlar)

B. Mikro yapı

1) Sentaktik analiz

2) Bölgesel uyum (Nedensellik ve işlevsel olarak cümle ve kelimelerin art arda uyumu)

3) Kelime seçimleri

4) Retorik

Van Dijk (2001), çözümlemecinin itina göstermesi gereken söylemin dilbilimsel belirleyicilerinin yukarıdaki gibi bir tablosunu sunar. "Eksiksiz" bir söylem analizi tüm bu yapı ve düzeyler ilgilenmelidir fakat Van Dijk'e göre bu tamamen imkan dâhilinde olmayan bir şeydir; bu gerekçeyle her açıdan eksiksiz bir çözümlemeden bahsetmek yerinde olmayacaktır (Şah, 2020). Bunların hepsine birden odaklanmak yerine, çoğu zaman yeterli veri de olmayabilir, analistin toplumsal soruna en uygun olanları kapsamlı bir şekilde incelemesi en faydalı ve doğru yaklaşım olacaktır.

4.2. Metodun Uygulanması

4.2.1. Analiz 1

A. Makro yapı

1) Tematik yapı

a. Söylem: *"Meksika kendi insanlarını gönderdiğinde, en iyilerini göndermiyor. Seni göndermiyorlar. Seni göndermiyorlar. Pek çok sorunu olan insanları gönderiyorlar ve bu sorunları bize getiriyorlar. Uyuşturucu getiriyorlar. Suç getiriyorlar. Onlar tecavüzcü. Ve bazılarının iyi insanlar olduğunu varsayıyorum."* Başkanlık duyuru konuşması – 16 Haziran 2015

b. Anahtar kavramlar: Meksika, tecavüz,suç, uyuşturucu

2) Şematik yapı

a. Ardalan bilgisi: Belirtildiği üzere yukarıdaki söylem Donald Trump'ın adaylığını açıkladığı sıradaki konuşmasından bir kesittir. Yasadışı yollardan sınırı aşarak ABD'ye giren meksikalıları ima ederek "onlar"dan bahsetmiştir. Ona göre çoğu "tecavüzcü" ve "uyuşturucu satıcısı" olduğu için Amerikan vatandaşlarının kamu güvenliğini tehlikeye atan sorunlarla geldiklerini söylemektedir. Öte yandan, "o sorunları bize getiriyorlar" söyleminde de "biz"den bahsetmektedir. Sonunda, bu insanlardan bazılarının, odada bulunan Meksikalı izleyicilere atıfta, bulunarak iyi olduğunu söyleyerek bitirir.

b. Bağlam bilgisi: Amerikada göçmenler ve suçla ilgili veriler eksiktir, ancak bir dizi çalışma, göçmenlerin yerli Amerikalılardan daha fazla suç işlediğine dair hiçbir kanıt olmadığını göstermektedir. Aslında, birinci nesil göçmenler, yerli Amerikalılardan daha düşük suç oranlarına yatkındır (Kısıtlayıcı göçmenlik yasalarını savunan Göç Çalışmaları Merkezi, göçmen suç verilerinin eksikliklerini gösteren ayrıntılı bir rapora sahiptir.). Ayrıca 1990'lardan beri göç ve suç seviyeleri ters yörengelere sahiptir: suç azalmakta iken göç artmaktadır. Bazı uzmanlar, göçmen akınının payda önemli bir artış sağlamazken, paydayı artırarak suç oranlarındaki düşüşe katkıda bulunduğunu söylemektedir. Trump, 6 Temmuz'da yaptığı açıklamada, belgesiz göçmenlerin şiddet içeren suçlar işlediği veya uyuşturucu kaçakçılığı yaptığı vakalara atıfta bulunduğunu netleştirmiştir. San Francisco'da, belgesiz bir göçmenin ve beş kez Meksika'ya sınır dışı edilen mükerrer bir suçlunun bir kadını öldürme şüphesiyle tutuklandığı son olaya işaret etmiştir (Lee, 2015).

B. Mikro yapı

1) Sentaktik analiz: Görülmektedir ki söylem 8 cümleden oluşmaktadır. 7cümle fiil cümlesiyke 1 cümle isim cümlesidir. Fiil cümlelerin tamamı etken çatılıdır, yani işi yapan ve etkileyen öznedir. Cümlelerin tamamı kurallı cümledir, devrik cümlelere yer verilmemiştir. Cümleler geniş ve şimdiki zaman ile çekimlenmiştir, bu da cümleler arası zaman ve anlam bağıını güçlendirirken, söylemin alıcı tarafından daha kolay anlaşılmasını sağlamıştır. Cümleler basit ve kısa kurulmuştur.

2)Kelime seçimleri: Söylemde kelimeler ilk anlamlarında kullanılmıştır; herhangi bir ima, metafor ya da mecaz yoktur. Kelimeler doğrudan doğruya yargılayıcı ve suçlayıcıdır.

3)Retorik: Trump, gönderide hiçbir veriye ya da kaynağa atıf yapmadan bir kitleyi 'suçlu' ve 'tecavüzcü' olarak etiketlemiştir.

4.2.2. Analiz 2

A. Makro yapı

1) Tematik yapı

a. Söylem : Trump, Afro-Amerikan seçmenlere ulaşmaya çalışarak; *"Yoksulluk içinde yaşıyorsunuz, okullarınız iyi değil, işiniz yok, gençliğinizin %58'i işsiz - kaybedecek neyiniz var?"* 19.08.2016, Michigan, Dimondale.

b. Anahtar kavramlar: yoksulluk, işsizlik

2) Şematik yapı

a. Ardalan bilgisi: Trump, 2016 Kasım ayında New York'taki Trump Tower'daki bir toplantıda 100 siyahi papazdan oluşan bir grubun kendisini destekleyeceği sözünü vermişti, ancak bu papazlardan bazıları kendisini destekleme talebi hakkında hiçbir şey bilmediklerini söylediler ve onu açıkça eleştirdiler. Trump, yarım düzine beyaz Trump destekçisinin mitinglerinden birinde bir "Black Lives Matter" protestosunu yere itip tekmeleyip yumruklamasının ardından siyahi liderlerle toplantı yapmak istedi. Trump o sırada "Belki de yaptığı şey kesinlikle iğrenç olduğu için hırpalanmalıydı" dedi. Ve Kuzey Karolina'daki beyaz bir Trump destekçisi, Mart ayında Trump mitinginde polis tarafından yürütülen siyah bir protestocuyu enayi yumruklarken gösteren videonun ortaya çıkmasının ardından saldırıyla suçlandı. Trump, Haziran ayındaki Mart olayını hatırlarken, Afrikalı-Amerikalılar arasında desteğini artırmaya çalışırken, kalabalığın içindeki siyahi bir destekçiyi işaret ederek, "Oh, buradaki Afrikalı-Amerikalıma bakın. Ona bak." Trump, kampanyasında ara sıra siyahi internet yıldızları Lynette "Diamond" Hardaway ve Rochelle "Silk" Richardson'a yer verdi ve onları birden fazla mitingde sahneye çıkardı (LoBianco & Killough, 2016).

b. Bağlam bilgisi: Ağırlıklı olarak Lansing'in beyaz bir banliyösü olan Michigan, Dimondale'de konuşan Trump, bu konuşmada Amerikan imalatının çöküşünden yakındı ve siyah seçmenleri hafife aldıklarını söyleyerek Hillary Clinton ve Demokrat Parti'ye girerken serbest ticaret anlaşmalarını eleştirdi. "Yoksulluk içinde yaşıyorsunuz, okullarınız iyi değil, işiniz yok, gençliğinizin %58'i işsiz - kaybedecek neyiniz var?" Trump, izleyiciye, teleprompterındaki konuşmadan bağımsız bir anda sordu. Bu söylemler sırasında, Yarı Hintli bir adam Trump mitinginden atılmıştır.

B. Mikro yapı

1) Sentaktik analiz: Yukarıdaki söylem iç içe geçmiş 5 farklı kısa cümlelerin bir araya getirilmesiyle oluşturulmuştur. Bu cümlelerin 1'i fiil cümlesiyken 4'ü isim cümlesidir. Cümleler aktif yapıdır. Söylem şimdiki zaman ve geniş zaman ile çekimlenmiştir; bu zaman ve anlam bağıni kurmaktadır. Açık, kısa ve net cümleler kurulmuştur.

2) Kelime seçimleri: Anlaşılması güç kelimelere yer verilmemiştir. Yüklemeleri destekleyecek zarflara ve sıfatlara yer verilerek anlam güçlendirilmeye çalışılmıştır. Yoksulluk, işsizlik, iyi değil gibi hem şekil hem anlam olarak olumsuz kelime ve kelime gruplarına yer verilmiştir.

3) Retorik: Görüldüğü üzere, söylemin inandırıcılığını ve güveninirliğini arttırmak amacıyla gönderici, kaynak göstermeden sayısal verilere başvurmuştur. Siyahi topluluk genellenerek iyi hayat şartlarından uzak oldukları vurgulanmıştır.

4.2.3. Analiz 3

A. Makro yapı

1) Tematik yapı

a. Söylem: *"Amerika Birleşik Devletleri, özellikle Çin Virüsünden etkilenen Havayolları ve diğer endüstrileri güçlü bir şekilde destekleyecektir. Her zamankinden daha güçlü olacağız!"*
Twitter-16 Mart 2020

b. Anahtar kavramlar: Çin, virüs

2) Şematik yapı

a. Arda alan bilgisi: Pew Araştırma Merkezi'ne göre, Çinli Amerikalılar ABD'deki en büyük Asya kökenli gruptur ve ülkenin Asya nüfusunun yüzde 23'ünü veya 5,4 milyon insanı oluşturur. Asyalı Amerikalıların yüzyılın ortalarında ülkenin en büyük göçmen grubu olacağı tahmin edilmektedir. Beş ABD'li Asyalıdan biri, eski Başkan Donald Trump'ı Asyalı Amerikalılara yönelik şiddetin artmasının ana nedeni olarak göstermektedir. Göç ve ırk da dahil olmak üzere birçok konuda Donald Trump söylemleriyle, bazıları yabancı düşmanı, hatta aşırılık yanlısı duruşlara ve bakış açılara sahip görünen birçok Amerikalıda aşırı öfkeyi ateşlemiştir (Kai, 2021).

b. Bağlam bilgisi: COVID-19 salgını sırasında Amerika Birleşik Devletleri'nde Asya karşıtı şiddet artmıştır ve eğilim henüz önemli bir azalma belirtisi göstermemiştir. Trump, SARS-CoV-2 koronavirüsünü "Çin virüsü" ve "kung gribi" adlandırmıştır. "Dünya Sağlık Örgütü, damgalanmaya yol açabileceğinden, bir virüsü belirli bir bölgeye bağlamamayı tavsiye ederken, Trump'ın danışmanı Kellyanne Conway, daha önce "kung gribi" terimini "son derece saldırgan" olarak tanımlamıştır." Özellikle salgının başladığı tarihten bu yana Asyalı Amerikalılara yönelik çok sayıda sözlü ve fiziksel saldırı bildirilmiştir. En kötü şöhretli örnek, 16 Mart 2021'de Atlanta'da, 21 yaşında beyaz bir adam olan Robert Aaron Long'un altısı Asyalı kadın olmak üzere sekiz kişiyi öldürdüğü toplu silahlı saldırıydı. Australia Broadcasting Corporation (ABC), bu soğukkanlı çekimi kapsayan bir haber raporunda, çekimin eski Başkan Donald Trump'ın Asyalı Amerikalılara ve özellikle Çinli Amerikalılara yönelik ırkçı söylemine karşı öfkeye yeni bir aciliyet getirdiğini söylemiştir (Reja, 2021).

B. Mikro yapı

1) Sentaktik analiz: Twitterdan alınan bu söylem 2 fiil cümlesinden oluşmaktadır. Her iki cümle de aktif yapıdadır. Cümleler kurallı cümlelerdir, devrik cümle kurulmamıştır. Her iki cümle de gelecek zaman ile çekimlenmiştir. Cümleler arası zaman ve anlam bağı kurulmuştur. Alıcı için anlaşılması kolay cümleler ortaya konulmuştur.

2) Kelime seçimleri: Gönderici, ismi o olmamasına rağmen Covid-19 virüsüne Çin Virüsü demiştir. "Güçlü bir şekilde destekleyecektir" ve "her zamankinden güçlü" ifadesinde ABD'nin desteğinin ne şekilde olacağını vurgulamıştır. İkinci cümlede "olacağız" yüklemindeki ötekileştirme ve ayırıştırma açıktır.

3) Retorik: Dünya Sağlık Örgütü tarafında SARS-CoV-2 olarak isimlendirilmiş, küresel bir salgına sebep olan virüse çıkış noktası Çin'in Wuhan şehri olması sebebiyle "Çin Virüsü" demiştir.

5. Sonuç

ABD'nin 45. Başkanı Donald Trump, hoşgörüsüzlük temelinde yürüttüğü seçim propagandası sayesinde göreve başlamıştır. Trump'ın propogandası ve başkanlığı sırasında başvurduğu en önemli bileşenler çoğulculuk, politik doğruluk ve çok kültürlülük karşıtlığıydı. Trump'ın "Önce Amerika" söylemi, beyaz Amerika'nın ötekiler tarafından tehdit edildiğini,

Amerikan ulusal değerlerinin küreselci bir saldırıya uğradığını, güçlü bir liderin bunu değiştirmesi gerektiğini savundu. Washington'un iki partili sistemine hakim olan politik seçkinlerin yanında; göçmenler, Kızılderililer, kadınlar, Müslümanlar, siyahlar ve eşcinseller, "vatanseverliklerini kaybeden zararlı unsurlar" olarak beyaz ABD'ye yönelik başlıca tehditlerdi.

Eleştirel söylem analizi, güç, tahakküm, hegemonya, sınıf farkı, cinsiyet, ırk, ideoloji, ayrımcılık, çıkar, kazanç, yeniden yaratma, dönüştürme, gelenek, toplumsal yapı ya da toplumsal düzen gibi temalara odaklanır ve bu konuları birer toplumsal yapı olarak ele alır. Eleştirel söylem analizi, güç ilişkileri, değerler, ideolojiler, kimlik tanımları gibi çeşitli toplumsal olguların dilsel kurgular aracılığıyla bireylere ve toplumsal düzene nasıl yansıdığı ve işlendiği ile ilgilenir (Çelik ve Ekşi, 2008), bu sebeple Donald Trump'ın populizmin incelemek açısından en faydalı yöntemlerden birisidir. T. Van Dijk, söylem ile onun toplumsal uzanımı arasındaki ilintinin zihinsel modeller tarafından gerçekleştirildiğini savunurken, Fairclough bu işlevin söylem pratikleri yani metin üretimi ve tüketimi tarafından gerçekleştirildiğini savunur. Ruth Wodak ise ideolojiyi, eleştirel söylem analizi için eşit güç ilişkilerinin kurulmasında ve sürdürülmesinde mühim bir eleman olarak görmektedir (Wodak, 2001).

Seçilen söylemlerin analizi göstermektedir ki Donald Trump'ın Beyaz olmayanlara, ana akım medyaya ve muhalif politikacılara yönelik nefret söylemi ve şeytanlaştırması ve şiddeti üstü kapalı ve açık şekilde övmesi, aşağılanan grupların üyelerine yönelik birçok sözlü ve fiziksel saldırıyla sonuçlandı. Okul zorbalığı, birçok genç zorbanın Trump'ın nefret dolu terminolojisini kullanması ve/veya onun ayrımcı politikalarına atıfta bulunmasıyla arttı. Özellikle azınlık topluluklarında artan endişe ve korku vardı. Aynı derecede önemli olan Trump, çekirdek destekçilerini tarih, kültür, değerler ve ırksal egemenlik açısından "bildiğimiz Amerika'yı" tehdit eden tehlikeli "ötekiler" konusunda uyararak korku, nefret ve öfke uyandırdı. İster gizli ister açık şekilde, Trump aşırı sağcı popülist bir ideolojiyi, çevrimiçi ve çevrimdışı olarak yaydı. Fakat ırkçı ve yerlici nefret söylemini Donald Trump icat etmedi. Irkçılık ve yerlilik, elmalı turta kadar Amerikalıdır ancak Trump, basın açıklamalarında aşırı sağcılara sempati ve destek ifade eden ve böylece onları ana akım siyasete çeken ilk ABD başkanı oldu (Nacos, Shapiro, & Bloch-Elkon, 2020).

Kaynakça

- Bloor, M., & Bloor, T. (2007). *The Practice of Critical Discourse Analysis*. London: Routledge.
- Canovan, M. (1981). *Populism*. New York: Hartcourt Brace Javonovich.
- Chouliaraki, L., & Fairclough, N. (1999). Discourse. L. Chouliaraki, & N. Fairclough içinde, *Discourse in Late Modernity: Rethinking Critical Discourse Analysis* (s. 37-52). Edinburgh: Edinburgh University Press.
- Çelik, H., & Ekşi, H. (2008). Söylem Analizi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 99-117.
- Dijk, A. T. (2015). Critical Discourse Analysis. D. Tannen, H. E. Hamilton, & D. Schiffrin içinde, *The Handbook of Discourse Analysis* (s. 466-485). West Sussex: John Wiley & Sons, Inc.
- Dijk, T. A. (1985). *Discourse and Literature*. Amsterdam/Philadelphia : John Benjamins Publishing Company.
- Dijk, T. A. (1995). Aims of Critical Discourse Analysis. *Japanese Discourse*, 17-27.
- Dijk, T. A. (2008). *Discourse and Context: A Sociocognitive Approach*. Cambridge: Cambridge University Press.

- Dijk, T. A. (2009b). *Society and Discourse: How Social Contexts Influence Text and Talk*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Dijk, V. (2001). *Methods of Critical Discourse Analysis*. London: Sage.
- Elliott, R. (1996). Discourse Analysis: Exploring Action, Function and Conflict in Social Texts. *Marketing Intelligence & Planning*, 65-68.
- Ercan, G. S., & Daniş, P. (2019). Söylem, Söylem Çözümlemesi ve Eleştirel Söylem Çözümlemesi: Tanımları ve Kapsamları. *DEÜ Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 527-552.
- Fairclough, N., & Wodak, R. (1997). Critical Discourse Analysis. T. V. (Ed.) içinde, *Discourse Studies: A Multidisciplinary Introduction* (s. 258- 284). London: Sage.
- Foucault, M. (1987). *Söylemin Düzeni*. İstanbul : Hil Yayın.
- Fuchs, C. (2018). C. Fuchs içinde, *Digital Demagogue: Authoritarian Capitalism in the Age of Trump and Twitter* (s. 197-257). London: Pluto Press.
- Güngör, B. (2020). Söylem Yaklaşımı Üzerine Bir Kavram Çalışması ve Eleştirel Söylem Analizi. *Kritik İletişim Çalışmaları Dergisi*.
- Howarth, D., & Griggs, S. (2016). Discourse Analysis: Social Constructivism and Text Analysis. H. Keman, & J. J. Woldendorp içinde, *A Critical Overview: Handbook of Research Methods and Applications in Political Science* (s. 400-419). Northampton: EdwardElgar Publishing.
- Inglehart, R. F., & Norris, P. (2016). Trump, Brexit, and the Rise of Populism: Economic Have-Nots and Cultural Backlash. *HKS Working Paper No. RWP16-026*, 1-53.
- Jakupec, V. (2018). *Development Aid—Populism and the End of the Neoliberal Agenda*. Cham : Springer.
- Jørgensen, M., & Phillips, L. (2002). *Discourse Analysis as Theory and Method*. London: Sage Publications.
- Judis, J. B. (2016, September 19). *All the Rage*. New Republic: <https://newrepublic.com/article/136327/all-rage-sanders-trump-populism> adresinden alınmıştır
- Kai, J. (2021, June 08). *How Trump Fueled Anti-Asian Violence in America*. Retrieved from The Diplomat: <https://thediplomat.com/2021/06/how-trump-fueled-anti-asian-violence-in-america/>
- Karaduman, S. (2017). Eleştirel Söylem Çözümlemesinin Eleştirel Haber Araştırmalarına Katkısı ve Sunduğu Perspektif. *Maltepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 31-46.
- Kellner, D. (2016). *American Nightmare: Donald Trump, Media Spectacle, and Authoritarian Populism*, . Rotterdam 2016: Sense Publishers.
- Kıvrak Köroğlu, E. (2020). Farklı Popülizm Yaklaşımları Üzerine Bir Değerlendirme. *Pamukkale University Journal of Social Sciences Institute*, 73-87.
- Krastev, I. (2007, September 18). *The Populist Moment*. Eurozine: <https://www.eurozine.com/the-populist-moment/> adresinden alınmıştır
- Krastev, I. (2011). The Age of Populism: Reflections. *European View* , 11-16.
- Kress, G., & R. Hodge. (1979). *Language as Ideology*. London: Routledge and Kegan Paul.

- Laclau, E. (1977). *Politics and Ideology in Marxist Theory*. London: New Left Books.
- Laclau, E. (2015). Towards a Theory of Populism. In D. Howarth, *Ernesto Laclau: Post-Marxism, Populism and Critique* (pp. 120-151). New York: Routledge.
- Lee, M. Y. (2015, Temmuz 8). *Donald Trump's false comments connecting Mexican immigrants and crime*. The Washington Post: <https://www.washingtonpost.com/news/fact-checker/wp/2015/07/08/donald-trumps-false-comments-connecting-mexican-immigrants-and-crime/> adresinden alınmıştır
- LoBianco, T., & Killough, A. (2016, August 19). *Trump pitches black voters: 'What the hell do you have to lose?'*. CNN Politics: <https://edition.cnn.com/2016/08/19/politics/donald-trump-african-american-voters/index.html> adresinden alınmıştır
- Moffitt, B. (2020). *Populism*. Norfolk: Polity Press.
- Mudde, C., & Kaltwasser, C. R. (2017). *Populism: A Very Short Introduction*. New York: Oxford University Press .
- Müller, J.-W. (2016). *What Is Populism?* Pennsylvania: University of Pennsylvania Press.
- Nacos, B. L., Shapiro, R. Y., & Bloch-Elkon, Y. (2020). Donald Trump: Aggressive Rhetoric and Political Violence. *Perspectives on Terrorism*, 2-25.
- Nash, G. H. (2017). American Conservatism and the Problem of Populism. R. Kimball içinde, *ox Populi: The Perils and Promises of Populism* (s. 216). New York: Encounter Books.
- New York Times . (2017, November 29). *Trump Shares Inflammatory Anti-Muslim Videos, and Britain's Leader Condemns Them*. New York Times . adresinden alınmıştır
- Orhan, S. (2020). Popülizm, Liberal Demokrasi ve Faşizm Denklemi . *Ankara Üniveritesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 795-840.
- Oznos, E. (2015, August 31). *The Fearful and the Frustrated*". The New Yorker: <https://www.newyorker.com/magazine/2015/08/31/the-fearful-and-the-frustrated> adresinden alınmıştır
- Özer, S. (2007). Söylem Çözümlemesi ve Rivayetlerin Anlaşılmasına Yönelik Katkıları. *İslami Araştırmalar Dergisi*, 39-57.
- Parmar, I. (2017). Trump's Populism: Lessons from Latin America. *Insight Turkey*, 9-22.
- Peter Worsley. (1969). Populism: Its Meanings and National. G. I. Gellner içinde, *The Concept of Populism* (s. 243-246). London: Weidenfeld and Nicolson.
- Reja, M. (2021, March 21). *Trump's 'Chinese Virus' tweet helped lead to rise in racist anti-Asian Twitter content: Study*. abc News: <https://abcnews.go.com/Health/trumps-chinese-virus-tweet-helped-lead-rise-racist/story?id=76530148> adresinden alınmıştır
- Rodriguez-Garavito, C., & Gomez, K. (2018). 'Responding to The Populist Challenge: A New Playbook for The Human Rights Field. C. R.-G. Gomez içinde, *Rising to the Populist Challenge: A New* (s. 18). Antropos, Bogota, D.C.: Colombia.
- Şah, U. (2020). Eleştirel Söylem Analizi: Temel Yaklaşımlar. *Kültür Araştırmaları Dergisi*, 210-231.
- Taggart, P. A. (2000). *Populism*. Buckingham : Open University Press.
- Tonkiss, K. (2006). Analysis Text and Speech: Content and Discourse Analysis. C. Seale içinde, *Researching Society and Culture* (s. 367-383). London: Sage.

- Toprak, Z. (2014). *Türkiye'de Popülizm: 1908-1923*. İstanbul : Doğan Egmont.
- Trump, D. (2015, Haziran 16). Donald Trump Presidential Campaign Announcement Full Speech. *Donald Trump Presidential Campaign Announcement Full Speech*.
- Trump, D. J. (2015, June 19). *Druggies, drug dealers, rapists and killers are coming across the southern border. When will the US get smart and stop this travesty*. Twitter: <https://twitter.com/realdonaldtrump/status/612083064945180672> adresinden alınmıştır
- Uslu, C. (2021). Bir İdeoloji Olarak Popülizm. *Journal of Social Sciences of Mus Alparslan University*, 217-230.
- Washington Post . (2015, June 16). *Full text: Donald Trump announces a presidential bid*. The Washington Post: <https://www.washingtonpost.com/news/post-politics/wp/2015/06/16/full-text-donald-trump-announces-a-presidential-bid/?noredirect=on> adresinden alınmıştır
- Weiss, G., & Wodak, R. (2003). *Critical Discourse Analysis: Theory and Interdisciplinarity*. New York: Palgrave Macmillan.
- Wodak, R. (1996). *Disorders of Discourse*. London: Longman.
- Wodak, R. (2001). The Discourse-Historical Approach. R. Wodak, & M. Meyer içinde, *Methods of Critical Discourse Analysis* (s. 63-94). London : Sage.
- Wodak, R., & Meyer, M. (2009). *Methods for Critical Discourse Analysis*. London: Sage.